

Informace ze zdravotnictví Pardubického kraje

Ústavu zdravotnických informací a statistiky
České republiky

Pardubice
18.6.2004

8

Psychiatrie vč. AT a sexuologie - činnost v Pardubickém kraji v roce 2003

*Psychiatry incl. Alcohol and Drugs Guidance Centres and Sexuology - Activity in
Branch in Pardubický Region in 2003*

Souhrn

Informace ze zdravotnictví kraje o činnosti oboru psychiatrie včetně AT a sexuologie v Pardubickém kraji v roce 2003 obsahuje údaje o ambulantní péči z oblasti sítě zdravotnických zařízení, personálního zajištění, činnosti a stručný přehled pacientů podle užívané psychoaktivní látky. Údaje jsou členěny dle druhu zdravotnického zařízení a dle území.

Summary

Information on health service activity in the branch of psychiatry including alcohol and drugs guidance centres and sexuology in the Pardubický region in 2003 contains data about out-patient care from area of health service network, personnel capacity, activity and a brief overview of patients by used psychoactive substance. Data are presented by type of health establishment and by territory.

Publikované údaje jsou čerpány z ročních statistických výkazů A (MZ) 1-01 o činnosti zdravotnických zařízení, které jsou schváleny v Programu statistických zjišťování. Tento program byl zveřejněn ve Sbírce zákonů ČR č. 470/2002 Sb., částka 163 ze dne 19. listopadu 2002. Program byl sestaven v souladu se zákonem č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě, ve znění pozdějších předpisů.

Ambulantní péče

Ambulantní péči v oboru psychiatrie zabezpečovalo v Pardubickém kraji v roce 2003 celkem 32 zdravotnických zařízení, kde pracovalo 24,0 lékařů, do kterých jsou zahrnuti psychiatři, sexuologové a ostatní lékaři, a 2,4 psychologů. Středních zdravotnických pracovníků bylo 15,0. Více než $\frac{3}{4}$ lékařů (78,8 %) provozovalo vlastní samostatnou ambulanci lékaře specialisty, jichž v kraji bylo 25. I když oproti předchozímu roku došlo ke zlepšení situace, stále nejhorší zajištění tohoto oboru je (na rozdíl od jiných oborů) v okrese Ústí nad Orlicí, kde 3,02 lékařů má na starosti 100 tisíc obyvatel. Všechny tyto údaje o personálu jsou uváděny v tzv. přepočteném počtu, kterým se rozumí součet úvazků.

V průběhu roku 2003 bylo provedeno celkem 101 824 ošetření a proti roku 2002 je tak zaznamenán mírný nárůst (3,4 %). Ošetřeny byly zejména ženy (63,8 %) a osoby ve věku 20 a více let (94,2 %). Celkovým poklesem počtu obyvatel je dán vzrůstající počet ošetření na 10 000 mužů (1 484,28 ošetření v roce 2003 a 1 440,27 v roce 2002) a na 10 000 žen (2 514,23 ošetření v roce 2003 a 2 424,29 v roce 2002), nejvyšší počet psychiatrických

ošetření na 10 000 obyvatel vykazuje okres Svitavy (2 524,95) a jediným okresem, ve kterém došlo ke snížení, byl okres Chrudim (2 278,56 ošetření).

Vyšší počet ošetření je dán rostoucím počtem prvních ošetření. Jednotkou zjišťování je zde diagnóza, nikoliv pacient. To znamená, že pacient je započítán tolikrát, pro kolik onemocnění byl prvně ošetřen za sledovaný rok. Počet prvních ošetření v kraji proti roku 2002 mírně vzrostl (o 3,2 %) na 17 720 osob a na 10 000 obyvatel tak připadá 349,71 prvních ošetření. Největší podíl těchto ošetření připadá opět na ženy (62,6 %) a věkovou skupinu nad 20 let (90,1 %). Jednomu pacientovi bylo provedeno celkem 5,7 ošetření, vůči roku 2002 tak nedošlo ke změně, pouze v jednotlivých okresech došlo k odchylkám a díky výraznému poklesu celkového počtu ošetření je největší diference v okrese Chrudim (ze 6,8 ošetření na pacienta v roce 2002 na 5,5 v roce 2003).

Nejčastější příčinou prvního psychiatrického ošetření z vybraných diagnóz v daném roce jsou neurotické poruchy (31,3 %) a afektivní poruchy (23,9 %), následují organické duševní poruchy (12,8 %) a schizofrenie (11,2 %). Proti roku 2002 je u většiny příčin prvních ošetření zaznamenáván mírný nárůst. Nejčastější příčinou prvního vyšetření u dětí 0-14 let byly zejména vývojové poruchy v dětství a adolescenci (69,7 %), mentální retardace (15,1 %) a neurotické poruchy (12,7 %). U pacientů ve věku 15-19 let dochází ke změně tohoto pořadí vybraných diagnóz, nejvíce bylo provedeno prvních ošetření pro neurotické poruchy (38,8 %), vývojové poruchy v dětství a adolescenci (21,7 %) a mentální retardaci (20,9 %). U pacientů starších 20-ti let je již struktura prvních ošetření pro vybranou diagnózu, nejčastější provedená první ošetření byla pro neurotické poruchy (32,0 %), afektivní poruchy (26,1 %) a organické duševní poruchy (14,1 %).

Pacienti „živé“ a „klidové“ kartotéky

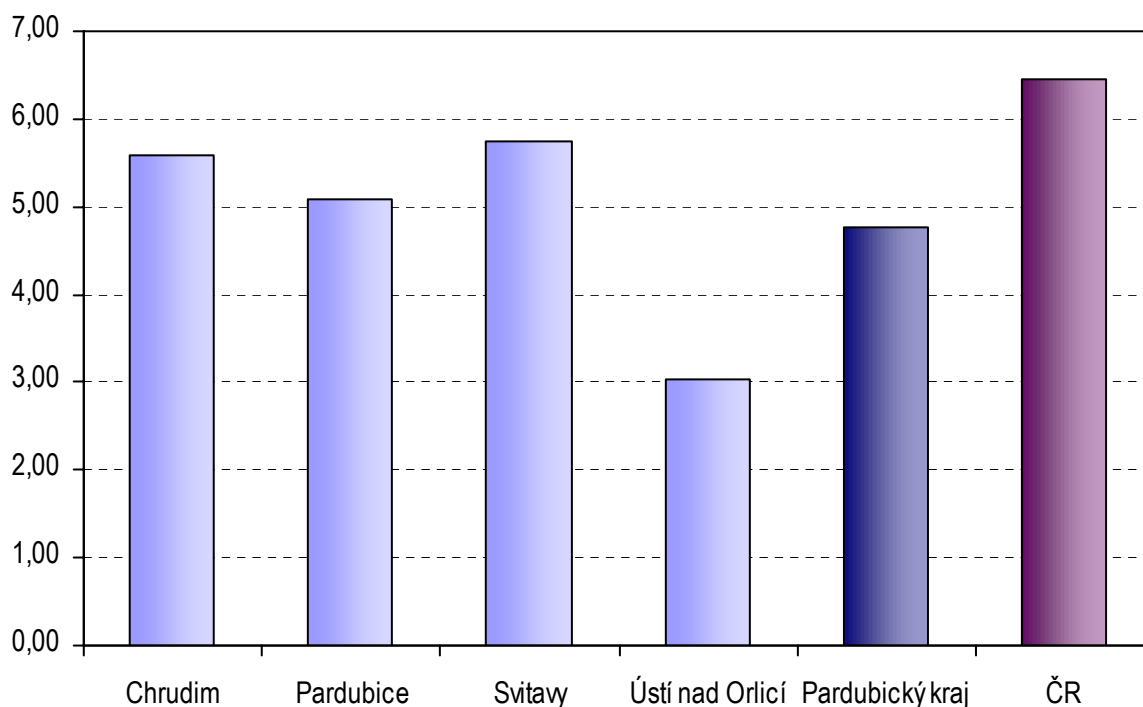
Součástí výkazu je také příloha, kterou vyplňuje každé ambulantní pracoviště AT nebo psychiatrické oddělení-pracoviště, které registruje a zajišťuje ambulantní péči AT pacientům. V roce 2003 v Pardubickém kraji vyplnilo přílohu 14 zdravotnických zařízení.

V Pardubickém kraji bylo v roce 2003 léčeno 1 812 pacientů užívajících psychoaktivní látky, z toho bylo 1 388 (76,6 %) mužů. Jedná se o pacienty tzv. „živé kartotéky“, kam jsou řazeni aktivně léčení pacienti, pacienti sledovaní zdravotně a sociálně se zprávou nebo záznamem v dokumentaci ne starším než 1 rok a také všichni pacienti s uloženou ochrannou léčbou.

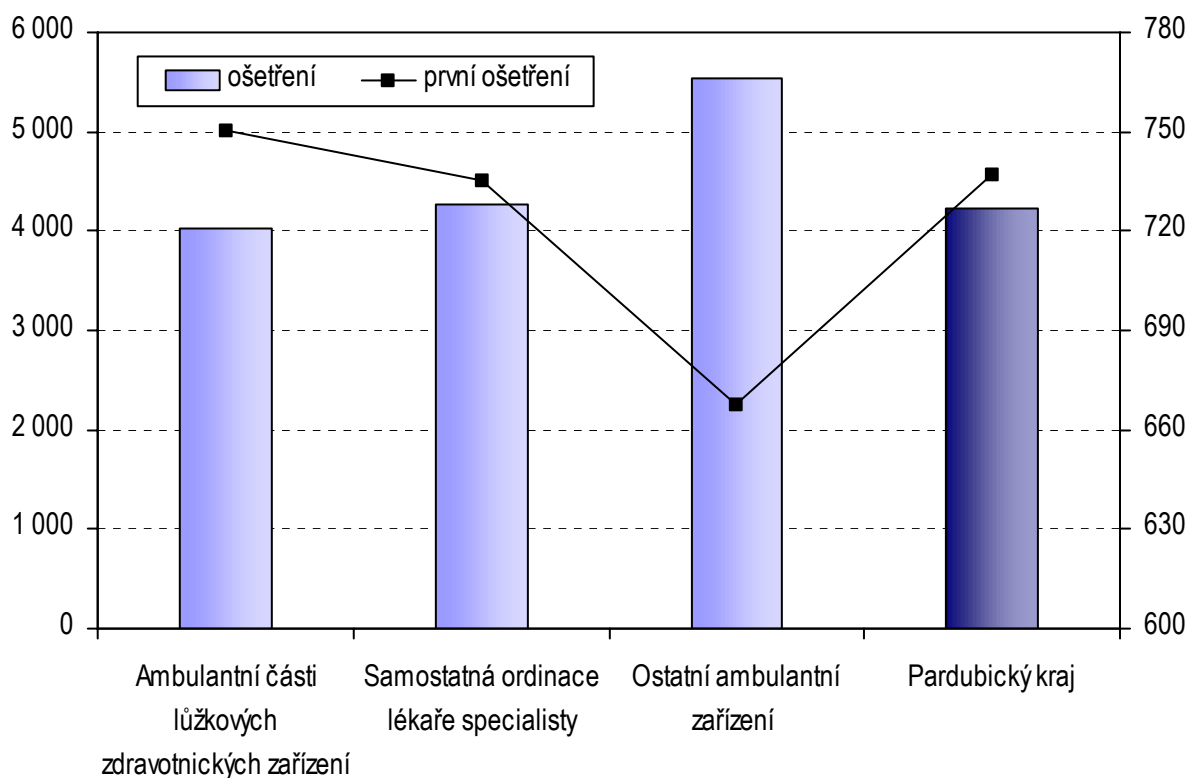
Pacienti užívající alkohol tvoří 92,5 % z celkového počtu pacientů užívajících psychoaktivní látky a pacienti užívající drogy tvoří 7,5 %. Z celkového počtu pacientů užívajících alkohol tvoří 76,7 % muži a z celkového počtu pacientů užívajících drogy tvoří muži 75,6 %. Proti roku 2002 mírně klesl v kraji počet pacientů užívajících alkohol (o 4,5 %) a stoupl počet pacientů užívajících drogy (o 10,7 %). Nejvyšší nárůst drog je v okrese Pardubice, z 64 pacientů v roce 2002 stoupl počet v roce 2003 na 70.

V evidenci ambulantních pracovišť v tzv. „klidové kartotéce“ bylo v roce 2003 v Pardubickém kraji 3 561 mužů a 775 žen. Tito pacienti se zprávou v dokumentaci starší jeden rok nejsou považováni za osoby, o které ambulantní pracoviště pečuje. Zůstávají však registrováni ambulantním pracovištěm a z kartotéky jsou vyřazováni po 10 letech.

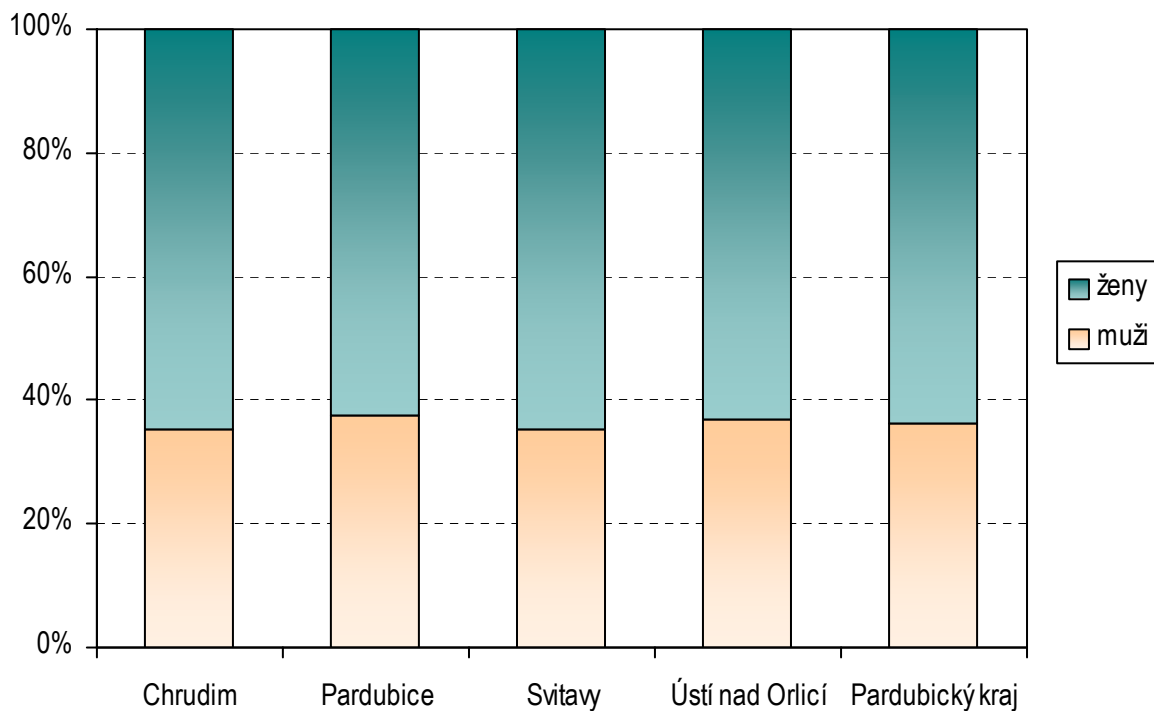
Počet lékařů v oboru psychiatrie na 100 tisíc obyvatel v Pardubickém kraji dle území

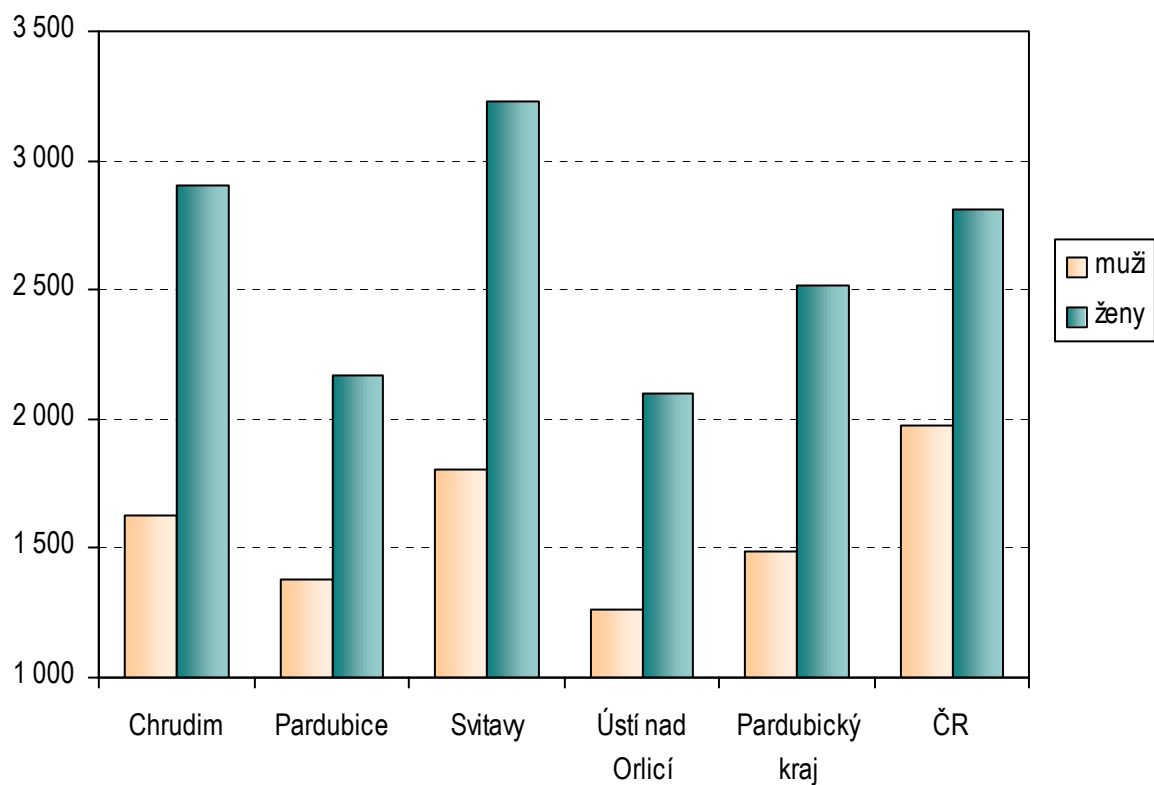
Počet ošetření a prvních ošetření na 1 lékaře v oboru psychiatrie v Pardubickém kraji dle druhu zařízení

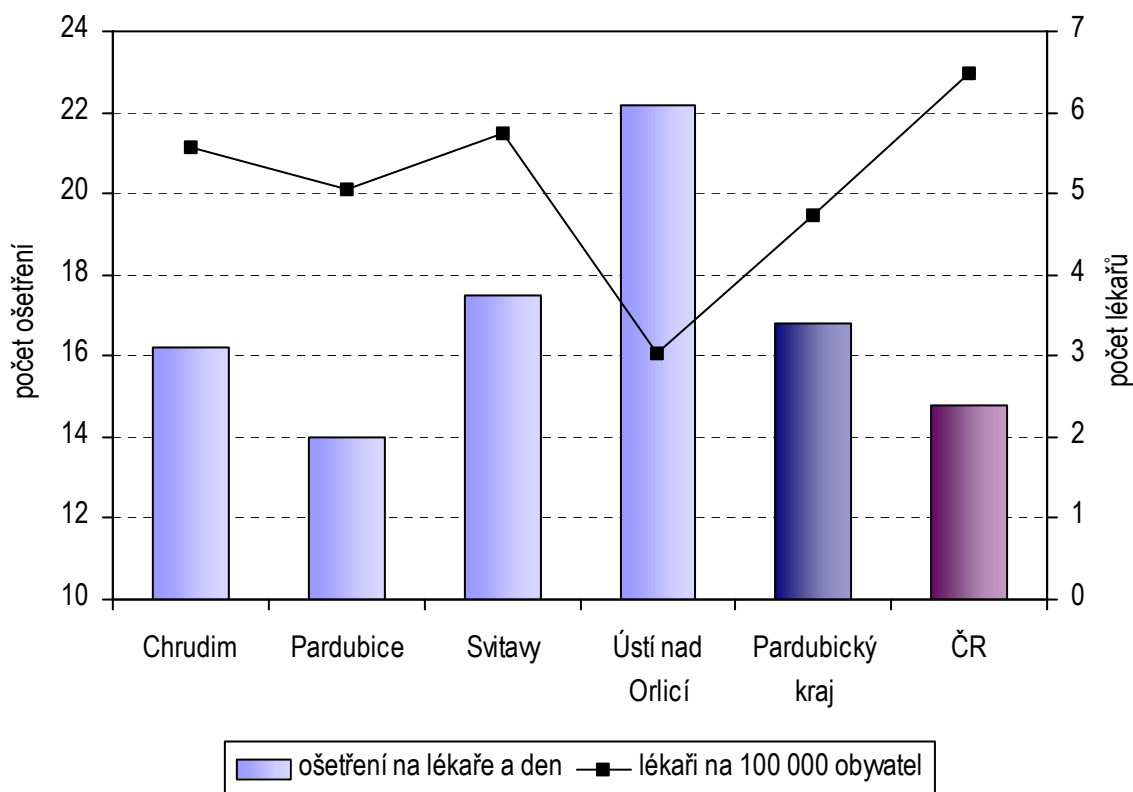
Struktura ošetření - vyšetření dle pohlaví

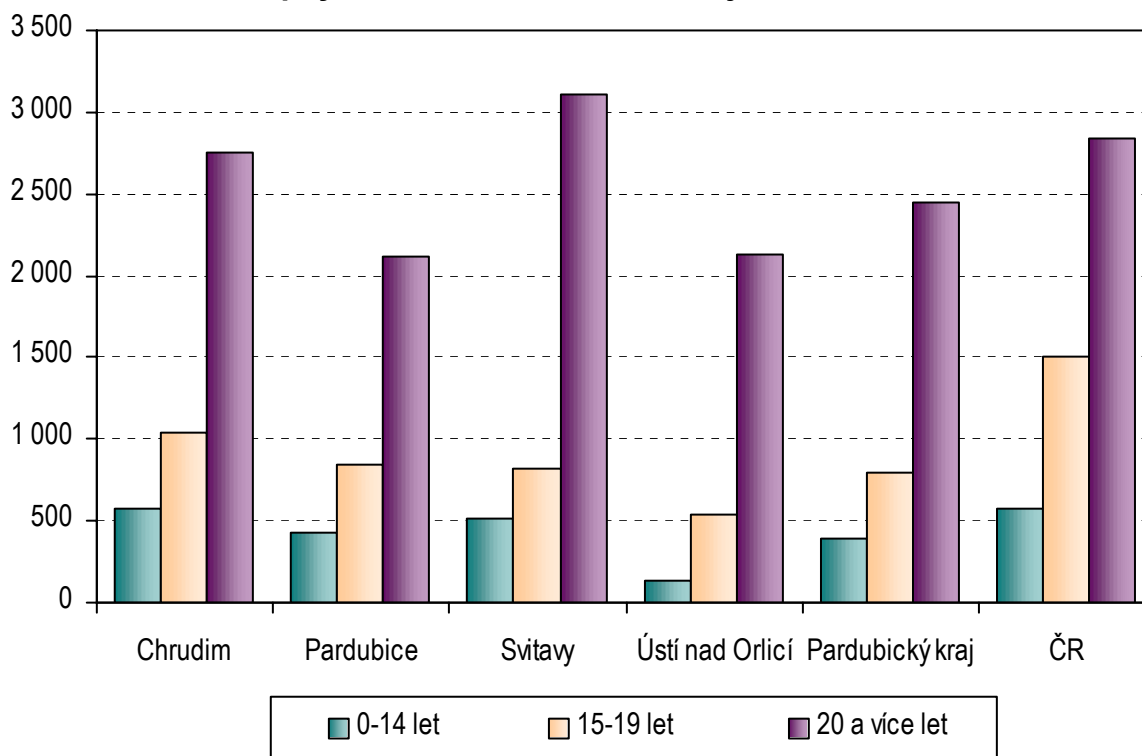
Počet ošetření - vyšetření na 10 tisíc obyvatel v Pardubickém kraji dle pohlaví

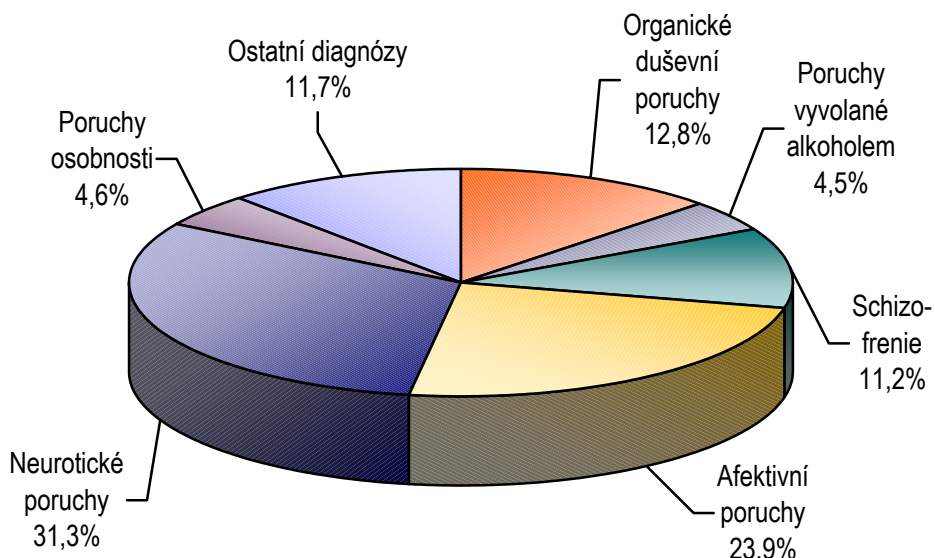
Počet ošetření na 1 ambulantního lékaře a den a počet lékařů na 100 tisíc obyvatel v Pardubickém kraji

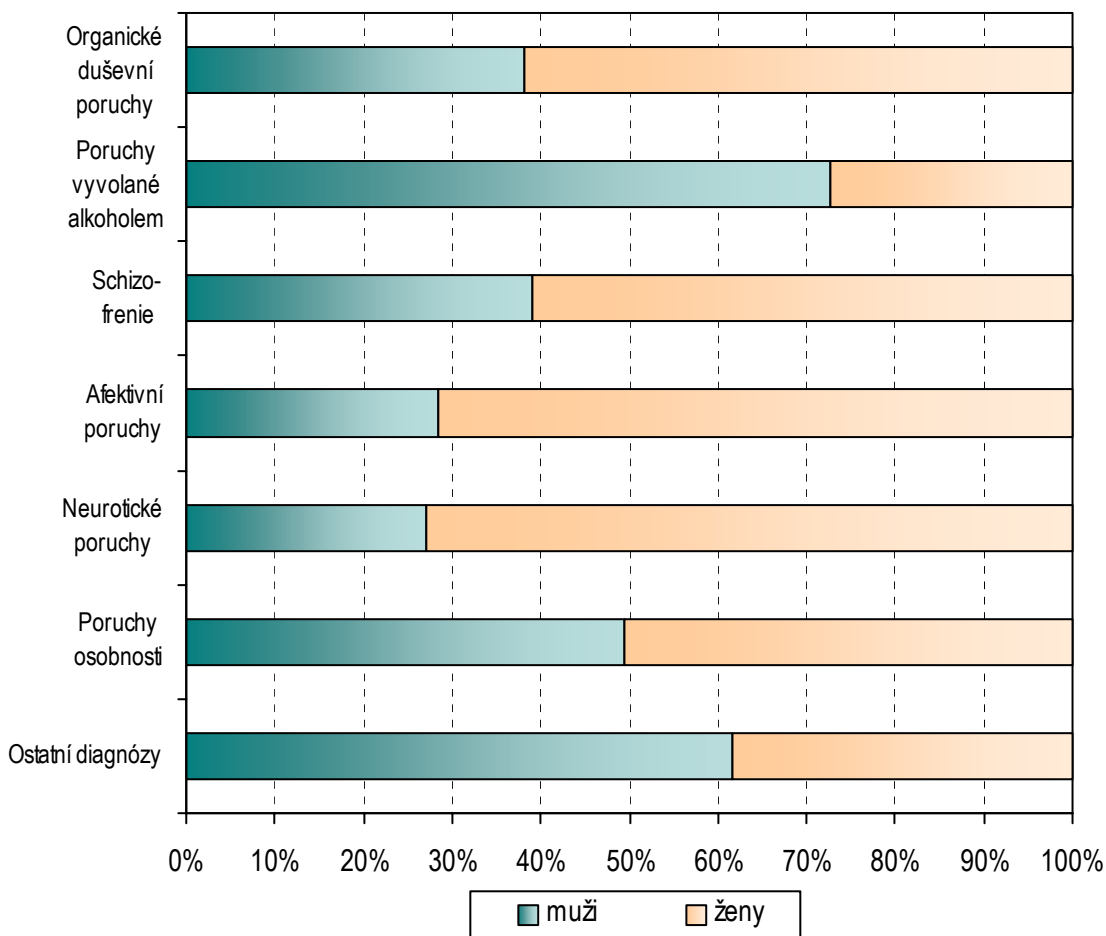
Počet ošetření - vyšetření na 10 000 obyvatel v oboru psychiatrie v Pardubickém kraji dle věku

Struktura prvních ošetření pro vybraná onemocnění v oboru psychiatrie v Pardubickém kraji

Struktura prvních ošetření pro vybraná onemocnění v Pardubickém kraji v roce 2003 dle pohlaví

Personální zajištění ambulantních služeb dle druhu zdravotnického zařízení

Druh zdravotnického zařízení	Počet ZZ a pracovišť	Počet zaměstnanců ¹⁾				
		lékaři celkem	z toho:		psycho- logové	SZP
			psychiatrii	sexuo- logové		
Ambulantní část lůžkových zdravotnických zařízení	6	4,74	4,74	-	2,20	5,09
Samostatná ordinace lékaře specialisty	25	18,93	18,83	0,10	0,20	9,49
Ostatní ambulantní zařízení	1	0,37	0,37	-	-	0,39
Pardubický kraj	32	24,04	23,94	0,10	2,40	14,97

¹⁾ Součet úvazků (včetně smluvních)

Personální zajištění ambulantních služeb podle území

Území, okres	Počet ZZ a pracovišť	Počet zaměstnanců ¹⁾					Lékaři ¹⁾ na 100 000 obyvatel
		lékaři celkem	z toho:		psycho- logové	SZP	
			psychiatrii	sexuo- logové			
Chrudim	7	5,85	5,85	-	-	4,05	5,59
Pardubice	10	8,13	8,03	0,10	2,20	5,91	5,08
Svitavy	9	5,86	5,86	-	0,20	2,79	5,74
Ústí nad Orlicí	6	4,20	4,20	-	-	2,22	3,03
Pardubický kraj	32	24,04	23,94	0,10	2,40	14,97	4,76
ČR	709	658,45	635,08	21,31	71,18	399,93	6,45

¹⁾ Součet úvazků (včetně smluvních)

Činnost ambulantních služeb (počty ošetření - vyšetření) dle druhu zdravotnického zařízení

Druh zdravotnického zařízení	Počet ošetření - vyšetření			Počet prvních ošetření		
	celkem	z toho ženy v %	na 1 lékaře ¹⁾	celkem	z toho ženy v %	na 1 lékaře ¹⁾
Ambulantní část lůžkových zdravotnických zařízení	19 098	59,69	4 029,11	3 556	61,67	750,21
Samostatná ordinace lékaře specialisty	80 681	64,77	4 262,07	13 917	62,73	735,18
Ostatní ambulantní zařízení	2 045	64,40	5 527,03	247	66,80	667,57
Pardubický kraj	101 824	63,81	4 235,61	17 720	62,57	737,10

¹⁾ Součet úvazků (včetně smluvních)

Činnost ambulantních služeb (počty ošetření - vyšetření) dle území

Území, okres	Počet ošetření - vyšetření						
	celkem			z toho			
	absolutně	na 1 lékaře ¹⁾ a den	na 10 000 obyvatel	muži		ženy	
				absolutně	na 10 000 mužů	absolutně	na 10 000 žen
Všechna ošetření - vyšetření							
Chrudim	23 893	16,21	2 279,26	8 393	1 629,11	15 500	2 907,58
Pardubice	28 655	13,99	1 785,79	10 728	1 378,05	17 927	2 170,02
Svitavy	25 811	17,48	2 526,63	9 079	1 803,14	16 732	3 229,80
Ústí nad Orlicí	23 465	22,17	1 688,81	8 652	1 265,75	14 813	2 098,49
Pardubický kraj	101 824	16,81	2 010,79	36 852	1 485,52	64 972	2 515,22
ČR	x	14,77	2 401,68	x	1 973,04	x	2 808,58
První ošetření							
Chrudim	4 322	2,93	412,29	1 692	328,42	2 630	493,35
Pardubice	6 204	3,03	386,64	2 292	294,42	3 912	473,54
Svitavy	3 293	2,23	322,35	1 177	233,76	2 116	408,45
Ústí nad Orlicí	3 901	3,69	280,76	1 471	215,20	2 430	344,25
Pardubický kraj	17 720	2,93	349,93	6 632	267,34	11 088	429,24
ČR	x	2,53	410,89	x	345,02	x	473,42

¹⁾ Součet úvazků (včetně smluvních)

Činnost ambulantních služeb (počty ošetření - vyšetření) dle věku a území

Území, okres	Počet ošetření - vyšetření ve věkové skupině						% ošetř. - vyšetř. ochranné léčby ze všech ošetř. - vyšetř.
	0-14 let		15-19 let		20 a více let		
	absolutně	na 10 000 dětí	absolutně	na 10 000 dorostu	absolutně	na 10 000 dospělých	
	Všechna ošetření - vyšetření						
Chrudim	977	570,38	744	1 035,49	22 172	2 753,81	0,99
Pardubice	1 019	431,32	845	840,88	26 791	2 113,07	1,17
Svitavy	873	514,92	569	821,07	24 369	3 113,37	0,31
Ústí nad Orlicí	324	137,64	504	541,00	22 637	2 133,79	0,61
Pardubický kraj	3 193	392,99	2 662	795,10	95 969	2 450,31	0,78
ČR	90 192	574,01	100 123	1 507,39	2 259 791	2 836,73	0,95
	První ošetření						
Chrudim	410	239,36	267	371,61	3 645	452,72	0,62
Pardubice	312	132,06	265	263,71	5 627	443,82	1,03
Svitavy	138	81,40	74	106,78	3 081	393,63	0,46
Ústí nad Orlicí	177	75,19	116	124,52	3 608	340,10	0,54
Pardubický kraj	1 037	127,63	722	215,65	15 961	407,52	0,72
ČR	23 742	151,10	24 033	361,83	371 400	466,22	0,76

Vybraná onemocnění u léčených pacientů dle druhu zdravotnického zařízení

Druh zdravotnického zařízení	Počet prvních ošetření pro vybraná onemocnění ¹⁾					
	organické duševní poruchy	poruchy vyvolané alkoholem	schizo- frenie	afektivní poruchy	neurotické poruchy	poruchy osobnosti
Ambulantní část lůžkových zdravotnických zařízení	408	201	346	716	1 135	145
Samostatná ordinace lékaře specialisty	1 906	613	1 668	3 607	4 540	704
Ostatní ambulantní zařízení	38	11	48	61	75	4
Pardubický kraj	2 352	825	2 062	4 384	5 750	853

¹⁾ Počet zjištěných diagnóz, ne pacientů

Vybraná onemocnění u léčených pacientů dle území

Území, okres	Počet prvních ošetření pro vybraná onemocnění ¹⁾					
	organické duševní poruchy	poruchy vyvolané alkoholem	schizofrenie	afektivní poruchy	neurotické poruchy	poruchy osobnosti
	absolutně					
Chrudim	649	241	515	1 282	1 442	169
Pardubice	664	215	656	1 366	2 021	486
Svitavy	461	152	316	708	1 201	102
Ústí nad Orlicí	578	217	575	1 028	1 086	96
Pardubický kraj	2 352	825	2 062	4 384	5 750	853
ČR	45 083	23 518	37 987	79 215	158 168	24 618
	na 10 000 obyvatel					
Chrudim	61,91	22,99	49,13	122,30	137,56	16,12
Pardubice	41,38	13,40	40,88	85,13	125,95	30,29
Svitavy	45,13	14,88	30,93	69,31	117,57	9,98
Ústí nad Orlicí	41,60	15,62	41,38	73,99	78,16	6,91
Pardubický kraj	46,45	16,29	40,72	86,57	113,55	16,84
ČR	44,19	23,05	37,24	77,65	155,04	24,13

¹⁾ Počet zjištěných diagnóz, ne pacientů

Pacienti ambulantních pracovišť AT dle užívané psychoaktivní látky

Území, okres	Pacienti "živé kartotéky" podle užívané psychoaktivní látky					
	alkohol			drogy		
	celkem	z toho závislí v %	na 10 000 obyvatel	celkem	z toho závislí v %	na 10 000 obyvatel
Chrudim	133	100,00	12,69	20	95,00	1,91
Pardubice	277	79,06	17,26	70	68,57	4,36
Svitavy	1 070	64,30	104,74	32	96,88	3,13
Ústí nad Orlicí	197	97,46	14,18	13	100,00	0,94
Pardubický kraj	1 677	73,46	33,12	135	82,22	2,67
ČR	25 017	77,50	24,52	17 864	69,96	17,51

Zpracovala:

Kašková Růžena

ÚZIS ČR Praha, Pardubický krajský odbor

Kyjevská 44, 532 03 Pardubice

tel.: 466 019 428, e-mail: kaskova@uzis.cz, www.uzis.cz